

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 4. Hâc gloriâ nos hortatur Daud, signum est illud, quod Deus eleuauit, vt congreget populum, ad inuadendum cœlum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

num, & sub regimine alarum tuarum sperabunt.
 His terrenis multo bona præclariora. O verba
 D. AUG. omni melle dulcora, exclamat D. Augustin. o
 sententiam omni repletam si auitate illam audie-
 te, illam pendite, hæc enim pluribus abun-
 dat mysterijs, quam litteris: *Ascendat charissimus*
vespera dulcissimam sententiam. Præmo, filios
 suos Deus sub umbra protegit alarum suarum;
 de hoc sibi applaudebat sponsa: *Sub umbra illius,*
 quem desideraueram sedi. Hoc symbolo myste-
 rium declarat fidei, quod ut primum omnium
 statuendum est fundamentum: fide quippe
 Deum eiusque gloriam agnoscentis, non clarè
 tamen ac manifestè, ut solis lucem, sed obscu-
 rè, & umbratè: *Sed umbra.* Ex illa spes nasci-
 tur donorum illorum celestium: ob quam cau-
 sam illam dicit Apostolus: *Rerum sperandarum*
fundamentum. Fides enim nos inducit ad Dei
 cognitionem, eius diuitias, ac gloriam exhibet
 ut obtineri possibiles, & nobis ab ipso prepara-
 tas, vnde desiderium, & spes earum in nobis
 exardescit. Si D. Thom. interrogas quid sit
 spes? Respondet tibi, quod ala quadam sit,
 quæ anima sursum fertur, ad bonum, quod sibi
 representatur ut possibile; quas non alas mini-
 strat militi, spes victoriæ ac spoliarum, quibus,
 si ea potiaris diues ac lætus conuiescat? Quas
 alas, quæ animos agricolæ, ne timidus desistat,
 bona sua terra commendare, contra eius duri-
 tiam decertando, eam, nunc occando, nunc pa-
 stinando, nunc expurgando, spe messis d. ctus
 fecundioris? quam animo ynceo potionam
 arripit infirmus amarissimam, & brachium tibi
 præsciendi patet, ut canero v. eratam spe vateru-
 nis se i. s. fortior?
 11. Illud quoque Epithetum dedit Apostolus speci,
 dicens, eam esse, alam, quæ volamus: *Habemus*
spem incedentem usque ad interiora v. luminis.
 Spes quæ incedit, quid inquis? *Incedentem, id*
est incedere facientem, in eo & volare facientem.
 12. Et si igitur, tui, o Domine, sub umbra alarum
 tuarum, conuocati & admissi ad supernam si-
 dem, quæ illis æter. a bona, celestem gloriam,
 & diuinos thesaurus tibi à te preparatos ostendit,
 spem concipiunt, id est extensas concipiunt
 alas, quibus ascendunt, & proficiunt, desi-
 derijs, actibusque feruentioribus, qua spe ani-
 mati gradiuntur per lanceas, ignes, labores, per-
 secutiones, & afflictiones. Oculos suos in tuam
 dirigunt domum celestem, delicias, & diuitias
 ineffabiles, & gloriam eternam, quibus
 foveantur qui illò peruenierint, vbi gaudijs deli-
 citi celestibus, tantis replebuntur voluptatibus,

ut merito pleni esse videantur: *Trebrabantur ab*
uberitate domus tuæ, & torrens voluente tuæ
potabis eos: quia apud te est fons vite. Hoc il-
 lis vires addit, hoc alas tam extensas ministrat
 quibus impetenti suscipiunt ieiunia, dis-ipli-
 nas, patienter persecutiones, tribulationes, se-
 se exercent operibus pietatis, ut veracius dixe-
 ris eos talis instructos volare, quam pedibus
 progredi.
 Hoc significarunt, inquit D. Gregor. illa my-
 steriosa animalia plena oculis, plena alis quibus
 volabant: *In similitudinem fulguris coruscantis.*
 Ad mensuram quæ crescebant & multiplicaban-
 tur oculi, crescebant & extendebantur alas: quia
 pro mensura, quæ tuæ mentis oculos sustuleris in
 altum, fide illuminates, ad superna illa bona,
 spes quæque extendetur, & eorum accendetur
 desiderium, quod proficias, & ascendas, ut li-
 grauis sis, velut bos, alas tibi tam largas mini-
 strabit, ut volare præsumas ut in huius discen-
 sus exercitio notauimus. Hoc ad oculum patet
 in sanctis pro ut diximus. Hinc quoque potes
 rationem elicere, cur tam sis animo delectus in
 inuisis, ut nec te altius vno digito de terra sur-
 sum engas: studeo non nisi terrenis, curas non
 nisi caducas, delicias non sectaris nisi perituras,
 ut pecus irrationale, terrenis hisce selummodo à
 Deo destinatum. O frater charissime, sub um-
 bra alarum Dei confugito, id est æterna confi-
 derato bona, quæ tibi reuelat fides, mentis aciem
 aperito, contemplare, & videbis, quomodo alis
 his protectis alas viue spei concipies, quibus
 perolare possis viam virtutis etiam asperri-
 mam. Oculos aliquantum attollito fide illumina-
 tos, attendito quæ regna, quam gloriam, quas
 tibi Deus diuitias preparauit, quam sit illa distin-
 cta gloria, quam diuinitas diuitiæ, his quas
 mundus largitur miserabilis, caducas, peritu-
 ras &c.
 §. 4. Hæc gloriâ nos hortatur David, si-
 gnum est illud, quod Deus eleuauit, ut
 congreget populum, ad inuadendum cæ-
 lum.
 Inter alia mysteriosa Davidis verba, hæc præ-
 cipue significantur à sanctis ex psalmo: *Signa-*
tum est super nos lumen vultus tui Domine; &
illa videtur dixisse, quæ præfens adesset huic
spectacle. Concionem exorditur propheta, &
diuino percitus æstro, hominibus rerum cadu-
carum & terrenarum persuadet contemptum.
 B a cuncta

cuncta nugae esse & ipsis nucibus manora, que
a puero cum labore diffacta, qui porre sibi den-
tes comminuit, eundem nucleo vacua deludunt.
Ad hoc, verba hanc tanto spiritus profert ardore.
Ps. 47. *Fili hominum usquequo gravi corde? ut quid di-
ligitis vanitatem? Et quaritis mendaciam.* Magni
sunt hanc verba ponderis. Hanc verba: *Fili ho-
minum;* loquitur alij: *Fili viri incliti,* quasi qui
illis reducat ad memoriam magnam suam pa-
rentem Abraham; filij patris tam nobilis, usque
quo degeneres & vix cordes terrae puluerem &
stipulas inquiritis? O prodige, quis non dolor
te videre, patre genitum nobili dimitte, viro incli-
to, porcorum sibiuis inhiantem, tanto cordis af-
fectu, ut ad illas semper tendant oculi, quinimo

Luc. 15. 16

& cas ipsa anima concupiscat: *Cupiebat implere
ventrem suum de siliquis quas porci manducabant.*
Dicitur mihi, o propheta, quid vis ut agant, ter-
rena reijcientes? *Sa riscate sacrificium iustitie.*
Vos ipsos in sacrificium iustitie Deo offerite gra-
tissimum, mortificatione, ieiunio, et cruce, peni-
tentia, hoc enim postmodum Apostolus expo-
nit: *Obsecro vos, fratres, ut exhibeatis corpora
vestra, hostiam viventem, sanctam.* Quinimo &
ipse Christus: *Abnegat semetipsum &c.* Ut vero
eos ad hoc instiget efficacius, addit David: *Spe-
rate in Domino;* q. d. Scitote, quod Deus vos
caelestibus illis bonis remunerabitur abundanter.
Audiant loquentem & promittentem, & obji-
cient. Dic nobis o David, quae sunt illa bona,
illa praemia? Quis nobis illa demonstrabit?
Multum enim confertur illa videte. Nec mire-
ris, quod illi hanc a Davide requirant, cum &
ipse David, ad monomachiam cum gigante Go-
liath congressurus prius diligeret si quis ferret de

Rom. 12. 1

premio victori concedendo: *Quid dabitur viro,
qui percussit Philistinum hunc?*
Addo & D. Petrum, qui Christum audiens
Apostolis praecipientem, ut cuncta terrena dimit-
terent, omnibus valedicerent, & omnibus nudum
nudum sequerentur; sibi, absque sollicitudine in-
terrogat: *Quid ergo erit nobis?* An nobis futu-
ra o David, spondes praemia? & quae praemia?
Quis hanc bona speculatus est? Num forte no-
bis quae sunt extra tuae spererant potentiae spon-
des (a). Si dixeris, quod in altera vita; & ec-
quis hanc vidit, ut nobis ea confirmet? Quis hanc
nobis demonstrabit? Ait Apostolus: *Ego sic cur-
ro, non quasi in incertum.* Videamus igitur, quis
horum aliquid viderit. Non sapientium discer-
sum, sed stultarum nannas audit effutientes mun-
dane, rex sapientissimus Salomon, qui in vnum
congregati colloquentes, promissa alterius vi-

1. Reg. 17.

tae ut futilla reputabant, quibus eos Dei praedica-
tores ad meliorem vitam fugem excitabant; illa
quippe ut spectra, & ludicia aestimabant: *Di. Sap. 2. a.*
*xerunt enim cogitantes apud se non velle: Exi-
gum, & cum radio est tempus viae nostrae, & non
est refrigerium in fine hominis, & non est, qui agni-
tus sit reversus ab inferis: quia ex nihilo nati sumus,
&c. Venio ergo, & fruamur bonis, quae sunt &c.*
Quis nobis persuadeat, ut res vitae nostrae dies
nobis superfluit impendamus nos assidendo por-
nitentis, ieiunij macerando, spe allecti eorum,
quae nec ullus vidit, nec quorum nobis vel ima-
ginem aut vestigium quis ostenderit: plurius va-
let passer in manu velvicius: stultitiae reprehendi-
mus, si ea quae oculis spectamus, manibus tangi-
mus, dimitamus, propter illa, quae nobis nec
in figura quisquam demonstravit: *Vultus o Da-
vid ut consilia tuis obediamus? ut vitae austeri-
tatem, penitentiam, ieiunia, mortificationes,
iniuriarum remissionem amplectamur? Aliquem
nobis profer, qui nobis haec bona proponat, quae
intueamur: Quis ostendit nobis bona? Quis de
caelo descendit in hac infima, qui nos de his
perfecte instruat? quis nobis horum prototypon
aliquid proposuit? Ve clim Deus filios Israel
ad ingressum terrae promissionis aduentus au-
maret; circa cuius possessionem multa, & va-
riae occurrebant difficultates: hoc, diuino quod-
dam consilio statuit, ut viri duodecim de sin-
gulis singuli tribus electi, ad illam proficis-
cerentur, inspicerent, ac de fructibus eius vber-
rioribus ac selectis delectent populo, in terrae
fertiliter argumentum. Reverti autem, vire-
stiles oculi, certum de terrae pinguedine &
abundantia dedere testimonium, ac populo con-
gregato: *Ostenderunt fructus terrae, & narra-
vunt: dicens, Venimus in terram, ad quam mi-**

29.

Num. 13.
18.
*sistit nos, quae revera fuit, lacte & melle, ut ex
his fructibus cognosci potest.* Hoc idem a Davide
postulant: *Quis ostendit nobis bona?* Cui fugit
ad Deum David, et gratias agit, quod huic oc-
currerit providus difficultati: *Signatum est super
nos lumen vultus tuae Domine.* Benedictus Do-
minus Deus meus, benedicant te caeli & terra,
qui tanto nos munere praeveristi, qui nobis exem-
plar ostendisti bonorum illorum, nimirum vul-
tus tui lumen, id est vultum tuum splendidum,
in quo, & per quem horum aliquid liceret in-
tueri.

Matt. 19.

27.
Inter alia nomina quibus Spiritus S. Christum
Dominum nostrum honorat, id praecellit quod
eum appellet: *Vultus Dei, facies Dei,* pro ut Christus
prose-

(a) Pro-

meter em-

ulos en-

Francis.

1 Cor. 9.

26.

prose-

dicatur
vultus
Dei.
Fr. Ludo.
Ligo de
Nonsimb.
Christi.

Coll. 1.
51.

Joan. 14.
9.

Joan. 1.
14.

Joan. 6.
27.

17.
Similitu.
40.

profecitur Fr. Lidou. singulari eruditione cele-
bris. Et rationem possemus allegare, quam addu-
cit Aristoteles, quoddam explicans problema.
Cur enim pictores dum virtum aliquem intendant
effingere, nihil ita perpedit ac ipsam vultu, imo
& ipsam faciem studeant efformare? Ratio est
(inquit) quia acies fac est hominis principalis, &
quasi totus homo, in qua vigent omnes potentiae
sensitiva & intellectiva, venustas, color, &
agnitionis signa, quibus alter ab altero dignosci-
tur, prout principalis alicuius imago, est ipsa
vultus imago. Hanc est proprium nomen filij Dei,
vt vocetur: *Imago Dei manifestabilis*. Quia in illo, &
per illum cognoscitur, & videtur Deus, ita quocum-
que est, vt vocetur: *Facies Dei, vultus Dei*: Quia ille
ipse est, per quem, & in quo Deum nescimus nos,
sed & Angeli cognoscunt, conformiter illi quod
ipse Philippo dixit: *Philippus qui vidit me, videt
& Patrem meum*. Hanc diuinam eius faciem figu-
rauit Pater in carne nostra, eo quod sigillum
carne imprimitur, & in ea impressa mansit ngura,
quando: *Vultus caro factum est*.
Horum aliquid insinuauit, dum de ipso locutus
ait: *Quem pater signauit Deus*. Eum Pater signa-
uit, & carni humanae velut cerae impressit, osten-
dens eum verum esse Deum. Vultus ille carni
nostra insignatus cum sit vultus Dei, & Deus
sit ipsa lux purissima, fulgens est, resplendens, ac
gloriosus, omnem in se continet gloriam, opes,
maiestatem, eminentiam celestem, illa omnia,
secum trahit, vt hominibus illa demonstret. En
talis nobis hodie proponitur: *Resplendit facies
eius sicut sol, vestimenta autem eius sicuta sunt
alba sicut nix*. q. d. Attollite lumen, terrigentia,
bona illa considerate, quae vobis promittuntur,
non sunt enim phantastica, non imaginaria, non
conficta, non peritura, non temporalia. Intuemini,
o mortales illam lucem, illam gloriam, illam
maiestatem, cuius exemplar eorum quae tibi
spondentur tribuenda. Cernite prima lineamenta
bonorum, quae vobis offeruntur obtinenda.
Illa meditemini. Singulari autem phrasi hoc in
textu hebraico exprimitur: qui legit: *Eleva super
nos vexillum lucis tuae*. Metaphoram, sunt amili-
tum duce, qui cogitat magno momenti bellicum
stratagemam ad quod prospere peragendum mili-
tem conscendit fontem & numerosum. Hoc au-
tem primum agit, in signum elevat vexillum, vt
quondam Romani, vide dictum profuxit Cice-
ronis: *Eleva vexillum & consolabunt*. Id est Chri-
stus militiae vestrae dux strenuus, ad regni cele-
stis obtinendam possessionem, eamque in mundo
promulgandam, primum autem quod praecipit

per publicos praecones discipulos suos proclama-
ti, hoc fuit: *Dicite: quia appropinquavit in vos
regnum caelorum*. Numquam audiri fuerat illud
nomen a vulgari plebe, cui tantummodo propo-
sita erant bona terrena, vt pote terrenis, pueris, &
imperfectis: *Si audieritis me, bona terra comedetis*.
Populi sui ducem Moysen creat, & Iosue, viros
terrigenas: nec mitum: quia possessio quam obtine-
re intendebant, regni erat terreni, possessio Cha-
naanorum, Amorrhaeorum, Phetelaeorum &c.
Porro recorda eorum altius intendit attollere, & vt
aditatur caelum occupare, regnum illud stellis
ipsis, sole, & luna superius: ad hoc decernit in du-
cem & caput, caelorum principem Christum, iam
enim olim eum pronunciat mittendum, quando
ex ore vatis Michae congratulatus Bethleem,
ait: *Et tu Bethleem terra iuda, nunquam mini-
ma es &c.* Ex te enim exierit Dux, qui regat popu-
lum meum Israel. Ad hanc conuersionem cu-
curat, vt milites conscendantur, fortes, animosi, in-
uicti, quales deceat tale stratagma: *Regnum caelo-
rum vum patitur, & violenti rapiunt illud*. Ne tibi
persuaseris complacaris manibus regnum occupa-
ti: quale quippe illud est, talis necesse est, sit
eorum fortitudo, qui ad illud inuadendum adscen-
dunt. Quale vero illud est regnum caelorum?
Immensum, opulentum, forte, aeternum, incorru-
ptibile, & quod virtum robore sit obtinendum.
Domine, vt conuolent populi, vt milites con-
scribantur, vexillum oportet eleuari, cunctorum
ad spectum proponere contuendum. Illud igitur hic
Dux exequetur. Sic spondet Elias: *Et leuabit si-
gnum in nationes, & congregabit &c.* Quod est
hoc vexillum? Diuinae faciei lux: *Eleva super
nos signum lucis vultus tui Domine*. Ecce quid
praetendat, in montem altum ascendens, videlicet
hoc lucis suae diuinae vexillum erigere, gloriosam
claritatem, regni illius celestis prototypum, ste-
larum diuinarum deliciarumque exemplar, vt au-
ditis conuolent milites, illud contemplantes. En
qualiter hoc corporis huius explicet vexillum, vestes
eius intueri: *Resplendit facies eius sicut sol, ve-
stimenta &c.* O Lucem! o splendem! o ma-
iestatem! o diuitias! o gloriam! o clarita-
tem!

Hae vidit in spiritu propheta regius, vnde tam
incredibili voluptate perfruebatur, vt in eius
confirmacionem, quasi suspensus, statim addat,
& exclamet: *Disti laetum in corde meo*. O
Domine Deus meus: quanto cor meum, pauca
recreasti, qua laetitia delinisti, qua illud roborasti,
excitasti, dilatasti, vt conuisionem tanti regni
intrepidum aggredere. Si David a tam leu-
inter-

intervallo visò illò signò, tantà conuolat diligentiã, tanto illi animo gestis subsidete; quid miramur D. Petrum, qui illud è vicino contemplabatur, adeo mente suspensum, tanto gaudio delibitum, vt ih̄l̄i vtra sibi creãt desiderandum, nec aliud gaudium expetendum, nec a'ias diuitias conquirendas, nec aliam gloriam expectandam: *Domine, bonum est nos hic esse.* Oculos atolle, Christiane, vexillum attende, miles es qui talem te gloriaris vt diximus dominica precedenti: considera possessionem, quam intendis caput Ecclesia.

*Quicumque Christum queritis
Oculos in alium tollite,
Ilic habebit visere
Signum perennis gloriã,*

Hac fuit Christi mens: Milites aduocare: Si quis vult venire post me: Domine, cleua vexillum. Eleua super nos signum lucis vultus tui. Placeat ad eum finem decreuit hanc visionem: *Ps. 118. dies s. x. &c.*

§. 5. Excitat valde pusillanimes, etiam contra fortissimos hostes, praestensurum premium.

Huius premij præstensione ac diligenti consideratione excitabat sitentis ille dux militiã Christiane D. Antonius milites suos de quo refert D. Athanasius, quod congruè hie proposito exponeret verba illa D. Pauli: *Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus Principes & Potestates, aduersus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitia in caelestibus.* Sanctissime Apostolus, meo iudicio non procedis more ducis animosi: Pro more enim habent refulgentia gloria Principes illustres, vt militibus animos suggerant, hostium vires enervare, deprimere, villipendere et vt imbelles, ignaues, socordes describere, qui ad primum impetum cessant arena, & terga verant leporini: si enim eos inuictos, impuidos, vt incencios extollerent, quanto magis eorum vires animosque magnificarent, tanto militibus suis animos magis adimerent, redderentque timidiores: vt exemplo patuit in terræ promissionis exploratoribus. Explicabant populo terræ illius fecunditatem, vt patebat ex allatis secum frugibus, terram esse deliciarum, paradysum voluptatis, at huc terræ encomio, & frugum ostensionem, hoc attexerunt: *Populus quem aspeximus, proce a statura est &c. & genere giganteo, quibus comparati quasi locustæ videmur.* Quod si terram hanc

Numer. 13. 33.

adipsi optarent, hoc non nisi crudelissimo bello, & contra hostes adeo robustes dimicando, crederent consequendum. Hac hostium fortitudinis asserio sufficiebat, vt eis & animum & conceptum præficienti desiderium adimeret, imotalem illis incussit metum, vt cordis alas deciderent, & ante congressum quasi victi desperarent, dicentes: *Nequaquam ad hunc populum valimus ascendere: quia fortior nobis est.* Tum in medium profuerunt Iosue & Caleb duces animosi, qui & ipsi terram lustrauerant, animos populi excitatum, dum asserunt, terræ huius obtentionem nullius esse negotij: nec esse tales ipsos inimicos, quales alij desiderant: quoniam ignaues, elumbos, imminutos, nullò præfidiò nullis viribus, quibus se nobis opponant, obarmatos: *Ne timetis populum terræ huius, quia sicut panem, ita possimus eos deuorare, rec. si que ab eis omne præsidium: Dominus nobiscum est, nolite timere.*

Numer. 14. 9.

Hanc regulam non videt. r. D. Paulus imitari: primò enim nobis offert prælij difficultatem, laboremque certaminis, hostium nostrorum esset fortitudinem, copias enumerat, potentiam extollit, & quod ex natura sua nobis sint adeo superiores, vt eis comparati ipsis locustis terram salientibus suis inferiores: *Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem.* Non nobis contereunda manus cum inimicis ex carne & sanguine, vt aliquid contra eos valeat ensis, sagitta, arcus, qui dermant, qui ore grauentur, qui quantu s animosi, laboribus fatigentur: *Sed aduersus Principes, & Potestates, aduersus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitia.* Formidabiles sunt hostes: ius oportet expugnes, Diaboli, Principes potentissimi rectores & nebrosi, spirituales, qui nec moriantur, nec possunt inermi, nec fatigentur, nec corporis grauitate deprimantur. An igitur non aduertis, o Dei Apostole, quòd quanto nobis distantius exprimis nostrorum vires hostium, tanto magis nostras reddas segiores: Quis non timeat, ne te nobis hæc referente, terga verant, at a proiciamus, victi fugiamus? Optimò procellit in hoc modo, respondet D. Antonius. Timone te ipsum oscitabundus negligens, aut de facili obtinendam, quam præsumimus, credideris victoriam, scias autem animo scio tibi hanc conquisitionem arripendam, & vt de talibus gloriosorum hostibus referas triumphum, arma requiri fortiora, ie unia, mortificationes, vigilas, nec adeo potentes delictis hostes enervari, molli lectulo, mensa opipare instructa, tuis voluptatibus indulgendo, proinde statim adiungit. *Propterea ne ipse*

Ephes. 6. 12.

Ephes. 6. arma. 13.